

การประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก*

The Evaluation of Nursing Specialty in Nursing Administration Program,

The Royal Thai Army Nursing College.*

วาสนา นัยพัฒน์ Ph.D. **

Wassana Naiyapatana Ph.D. (Nursing Administration)**

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินบริบทโครงสร้างหลักสูตร ปัจจุบัน นำเข้ากระบวนการเรียนการสอน ผลผลิตของหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการบริหารการพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานภายหลังสำเร็จการศึกษา ความพึงพอใจของ ผู้ร่วมงาน การเปลี่ยนแปลงทางความคิด การกระทำ เทคนิคการบริหารจัดการ ความต้องการการศึกษาต่อเนื่องทางการบริหารการพยาบาล ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาหลักสูตร ของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้แบบสอบถาม จำนวน 80 ข้อ ที่มีค่าความเที่ยง .96 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรฯ รุ่นที่ 5 และ รุ่นที่ 6 ในปีการศึกษา 2550 และ 2551 ตามลำดับ รวมทั้งหมด 99 คน เลือกผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ของผู้สำเร็จการศึกษาอย่างเจาะจงตามเกณฑ์เพื่อทำการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ทางโทรศัพท์หรือเป็นรายบุคคลตามความสะดวกของผู้รับการสัมภาษณ์จำนวน 20 คน ตามการอิมตัวของข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและ การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินบริบทโครงสร้างหลักสูตร ปัจจุบันนำเข้า กระบวนการเรียนการสอน ผลผลิตของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูง ผู้ร่วมงาน และผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่เห็นการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้สำเร็จการศึกษาอย่างเด่นชัดในช่วง 3-6 เดือนแรกภายหลังสำเร็จการศึกษาในด้านความมุ่งมั่นที่จะนำแนวคิด ความรู้ทางการบริหาร ที่ได้เรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน ส่วนการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้เด่นชัด คือเรื่องของบุคลิกภาพ

* ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกประจำปีพุทธศักราช 2551-2552

** พันโทหญิง, รองหัวหน้าภาควิชาความรู้พื้นฐาน อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

** LTC, Deputy Head of Basic Education Department, Nursing lecturer, The Royal Thai Army Nursing College

เมื่อเวลาผ่านไป ความคงทนของการกระทำต่างๆ จะลดลงบ้าง โดยเฉพาะเมื่อพบกับอุปสรรคในการทำงาน ดังนั้นจึงควรมีการอบรมฟื้นฟูความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางการบริหารการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง การบริหารการพยาบาล กองทัพบก

Abstract

This evaluation research study was aimed to evaluate context, input, process, and output of the Nursing Specialty in Nursing Administration Program at the Royal Thai Army Nursing College, to analyze the graduates' opinions of the implication of their knowledge and experiences in their work after graduation, their colleagues' satisfaction, changes of their idea, conducts, management techniques, and their needs for nursing administration continuing education and the suggestions for program development of the graduates and stakeholders. The data were collected by using 80 items of a rating scale questionnaire with its reliability of .96. The totally 99 graduates of the Program class 5 and class 6 who fulfilled the program in the academic year of 2007 and 2008 respectively were asked to fill the questionnaire. Twenty of their colleagues and their superiors were purposively selected based on various institutes and data saturation to be informally interviewed by phones or in person depending on their conveniences. The data were analyzed by using descriptive statistics and content analysis.

The results were found as follows: The graduates evaluated the context, input, process, and output of the Nursing Specialty in Nursing Administration Program being appropriated in the high level. Most of their colleagues and their superiors noticed dominant changes in graduates within 3-6 months after the graduation. The graduates expressed their high intention to adopt their ideas and administration knowledge that earned for the program into their work. In additions, the major change of them was found in their personality. When the time passed by, the consistency of their conducts could be declined, especially when they faced with work obstacle. Therefore, the refresh training program should be continuously set up to allow the graduates to exchange their knowledge and experiences in nursing administration.

Keywords : Program evaluation, Nursing Specialty in Nursing Administration Program, Royal Thai Army

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เป็นสถาบันการศึกษาของกองทัพบกทำหน้าที่หลักในการผลิตบัณฑิตพยาบาลและให้บริการวิชาการแก่บุคลากรทางสุขภาพ ในปีพ.ศ. 2547 ได้รับอนุมัติจากกองทัพบกตามคำสั่ง จก.ยส.ทบ. ลง 8 ก.ค.47 ทายหนังสือ กศ.ยส.ทบ. ที่ กท 0461.11/1380 ลง 5 ก.ค. 47 ให้เปิดหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการบริหารการพยาบาลเพื่อพัฒนาพยาบาลในสังกัดกองทัพบก และพยาบาลผู้สนใจให้มีความรู้ ความสามารถทางการบริหารการพยาบาล ปัจจุบันวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ได้เปิดหลักสูตรดังกล่าวมาแล้ว 6 รุ่น โดยในรุ่นที่ 1 เป็นหลักสูตรที่ใช้ระยะเวลาในการศึกษา 12 สัปดาห์ ต่อมาได้มีการพัฒนาหลักสูตรในรุ่นที่ 2 ให้ใช้ระยะเวลาการศึกษาเพิ่มขึ้นเป็น 16 สัปดาห์ และผ่านความเห็นชอบจากสภาการพยาบาล ตั้งแต่ 28 มีนาคม 2547 จนถึง 27 มีนาคม 2552 การพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว ได้มีการจัดรายวิชาต่างๆ เป็นหมวดหมู่ ปรับรูปแบบการประเมินผลการเรียนของรายวิชาใหม่ตามผลการสอบถามความคิดเห็นต่อหลักสูตรของผู้เข้ารับการศึกษารุ่นที่ 1 และมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและรูปแบบ โดยไม่ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร โดยใช้ผลงานวิจัยเชิงประเมินเป็นพื้นฐานตั้งแต่รุ่นที่ 2 ถึงรุ่นที่ 4 มาโดยตลอด¹⁻³

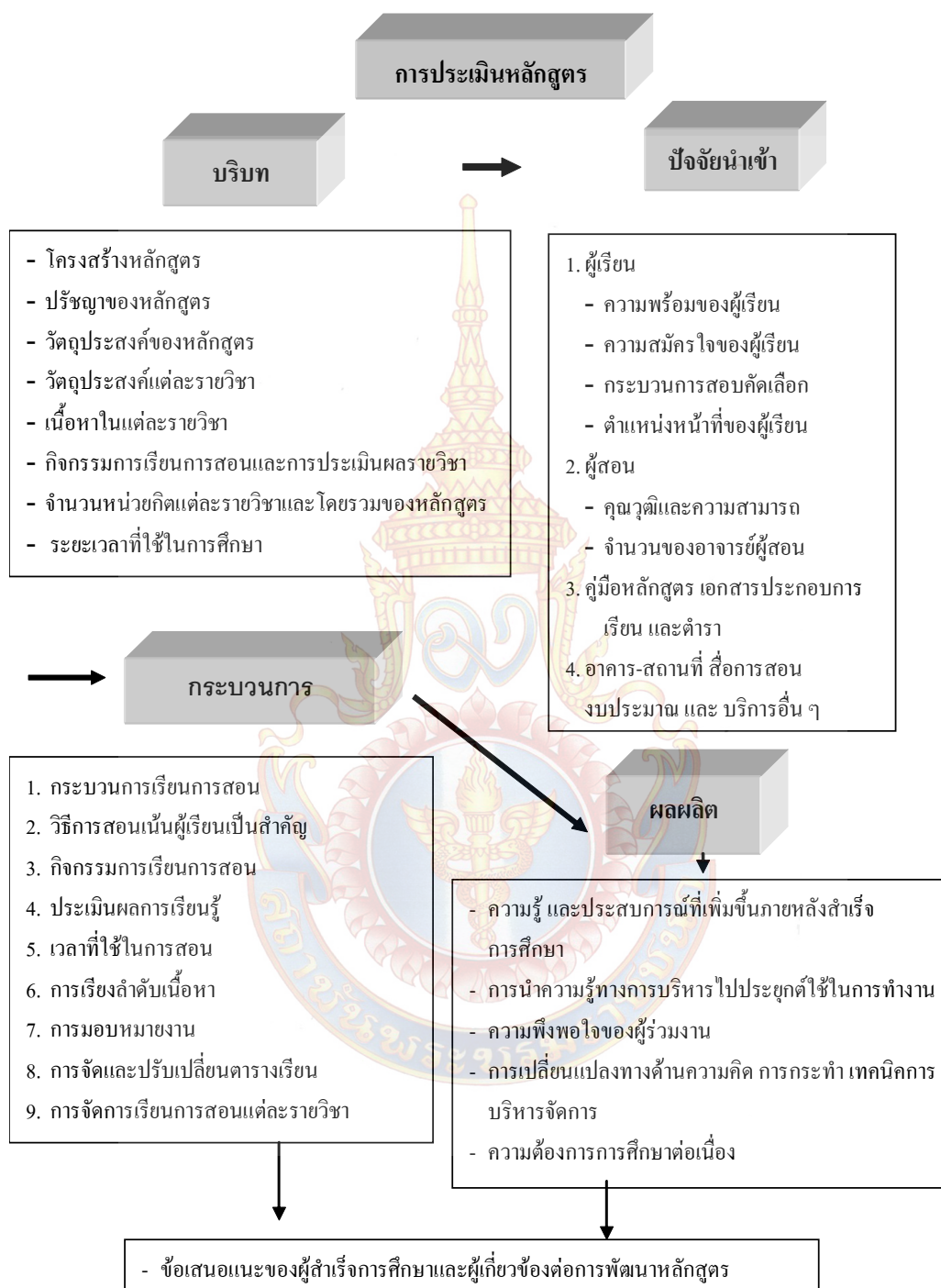
การปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างหลักสูตรใดๆ จำเป็นต้องได้รับการประเมินอย่างต่อเนื่อง⁴⁻⁶ เพื่อทราบว่าผลการพัฒนาและนำหลักสูตรไปใช้นั้น ทำให้ผู้เข้ารับการศึกษามองว่าวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละรายวิชาและในภาพรวมของหลักสูตรมากน้อยเพียงใดและอย่างไร ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการประเมินหลักสูตร การพยาบาลเฉพาะทางสาขา

การบริหารการพยาบาลต่อเนื่องในรุ่นที่ 5 และรุ่นที่ 6 ที่เปิดสอนตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม 2547 ถึงวันที่ 26 มกราคม 2548 และ ตั้งแต่วันที่ - พฤษภาคม 2550 ถึงวันที่ - มีนาคม 2551 มีผู้เข้ารับการศึกษารุ่นที่ 5 จำนวน 50 คน และ 49 คน ตามลำดับ โดยใช้ CIPP Model เป็นกรอบในการประเมิน เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณาว่าผู้เรียนได้รับการพัฒนาทางด้านการบริหารงานและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ ทางการบริหารการพยาบาลมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรในระยะยาวต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินบริบทโครงสร้างหลักสูตรปัจจุบันนำเขา กระบวนการจัดการเรียนการสอน และผลผลิตของหลักสูตรด้านการได้รับความรู้และประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้นตามความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการนำความรู้ทางการบริหารไปประยุกต์ใช้ในการทำงานภายหลังสำเร็จการศึกษา ความพึงพอใจของผู้ร่วมงานต่อการปฏิบัติงาน การเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิด การกระทำและเทคนิคการบริหารจัดการ ความต้องการการศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนาความรู้ทางการบริหารการพยาบาล และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาหลักสูตร
3. เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชาต่อผู้สำเร็จการศึกษาในด้านการนำความรู้ทางการบริหารมาประยุกต์ในการทำงานความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานและการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิด การกระทำ เทคนิคการบริหารจัดการ และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาหลักสูตร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แบบแผนการวิจัย การวิจัยเชิงประเมิน (evaluation research) ที่ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งประเมินบริบท โครงสร้างหลักสูตร ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ จัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา ประเมินผลผลิตของหลักสูตร ด้านการมีความรู้และประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ความพึงพอใจของผู้ร่วมงาน การเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิด การกระทำเทคนิคการบริหารจัดการ ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหลักสูตร และวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาในประเด็นข้างต้น ทั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลรวมของผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรฯ รุ่นที่ 5 และรุ่นที่ 6 เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว

ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ประชากรเป้าหมาย

- ผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล รุ่นที่ 5 จำนวน 50 คน และ รุ่นที่ 6 จำนวน 49 คน รวม 99 คน

- ผู้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงานของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 99 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

- เลือกผู้สำเร็จการศึกษาทั้งสองรุ่น ร้อยละ 100 (Total selection)

- เลือกผู้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงานของผู้สำเร็จการศึกษาแบบเจาะจงจากแต่ละ

หน่วยงานของผู้สำเร็จการศึกษาทั้งสองรุ่นจำนวน 20 คนตามการอ้อมตัวของข้อมูล โดยผู้วิจัยโทรศัพท์ไปยังหน่วยงานของผู้สำเร็จการศึกษา และเลือกผู้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงานที่เป็นพยาบาลวิชาชีพหรือหัวหน้าหอผู้ป่วย ในระดับเดียวกัน เพื่อทำการสัมภาษณ์ออกไปเป็นทางการแบบรายบุคคลหรือสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้รับการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสำรวจข้อมูลส่วนบุคคล แบบเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ

2. แบบสอบถามประเมินหลักสูตรแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 80 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของ Danial L. Stufflebeam CIPP Model⁷⁻⁹ นำไปทดลองใช้กับผู้เข้ารับการศึกษาในหลักสูตรฯ รุ่นที่ 3 มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .96 จำแนกเป็นด้านบริบท (8 ข้อ) (ค่าความเที่ยงเท่ากับ .89) ปัจจัยนำเข้า (18 ข้อ) (ค่าความเที่ยงเท่ากับ .90) กระบวนการเรียนการสอน (16 ข้อ) (ค่าความเที่ยงเท่ากับ .88) และ ผลผลิต (38 ข้อ) (ค่าความเที่ยงเท่ากับ .98)

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรเป็นคำถามแบบเลือกตอบจำนวน 4 ข้อและคำถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ รวม 6 ข้อ

3.1 คำถามแบบเลือกตอบ (check list) จำนวน 4 ข้อ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ 1) การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ภายหลังสำเร็จการศึกษา 2) ความพึงพอใจของผู้ร่วมงาน 3) การเปลี่ยนแปลงด้านความคิด การกระทำและเทคนิคการบริหารจัดการ และ 4) ความต้องการ

การศึกษาต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาความรู้
ทางการบริหารทางการพยาบาล

3.2 คำถามปลายเปิด เป็นคำถาม
ที่สอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนา
หลักสูตร

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ร่วมงานและ ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา

1. ท่านคิดว่าผู้สำเร็จการศึกษาใน
หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการ
บริหารการพยาบาล มีการนำความรู้และ
ประสบการณ์จากการศึกษาใน หลักสูตรไป
ประยุกต์ใช้ในการ ทำงานมากน้อยเพียงใด

2. ภายหลังจากสำเร็จการศึกษา ท่านมี
ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จ
การศึกษาเพิ่มมากขึ้นหรือไม่อย่างไร

3. ท่านคิดว่าผู้สำเร็จการศึกษามีการ
เปลี่ยนแปลงทางด้านความคิด การกระทำและ
เทคนิคการบริหารจัดการ ภายหลังจากสำเร็จ
การศึกษาหรือไม่อย่างไร

4. ท่านต้องการให้ข้อเสนอแนะต่อ
การพัฒนาหลักสูตรอย่างไร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์
ข้อมูลส่วนบุคคล และแบบสอบถามแบบ
เลือกตอบ ด้วยค่าความถี่และร้อยละ วิเคราะห์
ข้อมูลจากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณ
ค่าด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ร่วมงาน
และผู้บังคับบัญชา ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สำเร็จการศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการพยาบาล
เฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล วิทยาลัย
พยาบาลกองทัพบก สังกัดกองทัพบกร้อยละ
63.63 โดยจำแนกเป็น ส่วนกลาง (กทม.) ร้อยละ
49.49 และ โรงพยาบาลค่ายสังกัดกองทัพบก
ส่วนภูมิภาค ร้อยละ 14.14 รองลงมาสังกัดนอก
กองทัพบกร้อยละ 36.36 จำแนกเป็นสังกัด
กองทัพบก ร้อยละ 11.11 รองลงมาสังกัด
กระทรวงสาธารณสุข ร้อยละ 9.09 และ
สังกัดกองทัพอากาศ ร้อยละ 8.08 และ
โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ร้อยละ 8.08

ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าหอผู้ป่วย ร้อยละ
54.54 รองลงมาเป็นผู้ช่วยหัวหน้าหอผู้ป่วย ร้อยละ
18.18 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คู่ มากที่สุด
ร้อยละ 54.54 รองลงมาเป็นโสด ร้อยละ 40.40
และน้อยที่สุดเป็นม่าย/หย่า/แยก ร้อยละ 5.05
ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-45 ปี มากที่สุด ร้อยละ
42.42 รองลงมา อายุ 46-50 ปี ร้อยละ 26.26
และน้อยที่สุด อายุ 30-35 ปี ร้อยละ 6.06

การประเมินบริบทโครงสร้างหลักสูตร

ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินหลักสูตร
ด้านบริบท โครงสร้างหลักสูตรอยู่ในระดับสูง
($M=4.40$, $SD=1.22$) โดยขอที่มีคะแนนเฉลี่ย
สูงสุด คือ โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสม
สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ($M=4.46$,
 $SD=1.11$) รองลงมา วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
กำหนดไว้ชัดเจนเหมาะสม ($M=4.44$, $SD=1.23$)
และน้อยที่สุด ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา
เหมาะสม ($M=4.13$, $SD=1.07$)

การประเมินปัจจัยนำเข้า

ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินปัจจัยนำเข้าในทุกด้านอยู่ในระดับสูง ($M=4.31$, $SD=1.25$) โดยด้านที่สูงที่สุด คือ ด้านการสอน ($M=4.65$, $SD=1.21$) รองลงมาคือ ด้านผู้เรียน ($M=4.34$, $SD=1.00$) ต่ำที่สุดแต่อยู่ในระดับสูง คือ ด้านอาคาร-สถานที่ สื่อการสอน งบประมาณ และบริการอื่นๆ ($M=4.07$, $SD=1.23$)

การประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินกระบวนการเรียนการสอน อยู่ในระดับสูง ($M=4.13$, $SD=1.16$) โดยข้อที่มีคะแนนสูงสุด คือ หลักสูตรมีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ($M=4.56$, $SD=1.05$) รองลงมา คือ กิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้เรียนรู้ได้ดี มีการศึกษาคนควาด้วยตนเอง อย่างเหมาะสม ($M=4.52$, $SD=1.12$) ต่ำที่สุด คือ การจัดและปรับเปลี่ยนตารางเรียนเหมาะสม ($M=3.72$, $SD=1.14$)

การประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยในระดับสูง ($M=4.31$, $SD=1.04$) โดยวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ วิชาการพัฒนาผู้บริหาร ($M=4.79$, $SD=1.21$) รองลงมา วิชาการบริหารการพยาบาล 2 ($M=4.54$, $SD=1.22$) และน้อยที่สุด วิชาภาษาอังกฤษสำหรับผู้บริหาร ($M=3.83$, $SD=1.01$)

การประเมินผลผลิตของหลักสูตร

ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินความรู้ ความตระหนักหรือประสบการณ์ทางการบริหาร การพยาบาล ของตนเองที่เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูง

โดยรวม ($M=4.52$, $SD=1.14$) และทุกรายวิชา โดยวิชาที่มีคะแนนเพิ่มขึ้นสูงสุด คือ วิชาการบริหารการพยาบาล 2 ($M=4.55$, $SD=1.11$) รองลงมาวิชาการพัฒนาผู้บริหาร ($M=4.50$, $SD=1.09$) และน้อยที่สุด คือ วิชาภาษาอังกฤษสำหรับผู้บริหาร ($M=4.12$, $SD=1.09$)

ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินความรู้ ความตระหนักหรือประสบการณ์ทางการบริหาร การพยาบาลของตนเองที่เพิ่มขึ้นสูงสุด ในทุกรายหัวข้อ โดยหัวข้อที่มีคะแนนการประเมินสูงสุด คือ การพัฒนาบุคลิกภาพ ($M=4.79$, $SD=1.08$) รองลงมา คือ ผู้นำและภาวะผู้นำ ($M=4.75$, $SD=1.22$) เป็นต้น สำหรับหัวข้อที่มีคะแนนต่ำที่สุด แต่คะแนนยังคงอยู่ในระดับสูง ได้แก่ การพยาบาลใน UK ($M=3.70$, $SD=1.02$) และ ภาษาอังกฤษสำหรับผู้บริหาร ($M=3.74$, $SD=1.12$)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ภายหลังสำเร็จการศึกษา

การนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานภายหลังสำเร็จการศึกษา

1. ร้อยละ 90 ของผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่าตนเอง ได้นำความรู้และประสบการณ์จากหลักการมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับมาก และที่เหลือร้อยละ 10 อยู่ในระดับปานกลาง

ความพึงพอใจของผู้ร่วมงาน

2. ร้อยละ 60 ของผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในตัวผู้สำเร็จการศึกษาเพิ่มขึ้นในระดับมาก และร้อยละ 40 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

การเปลี่ยนแปลงทางด้านการคิด การกระทำ เทคนิคการบริหารจัดการ

3. ร้อยละ 55 ของผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นว่าตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการคิด การกระทำ เทคนิคการบริหารจัดการในระดับมาก และที่เหลือร้อยละ 45 ในระดับปานกลาง

ความต้องการการศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนา ความรู้ทางการบริหารการพยาบาล

4. ร้อยละ 95 ของผู้สำเร็จการศึกษามีความต้องการ การศึกษาต่อเนื่องและการพัฒนาความรู้ทางการบริหารการพยาบาล และร้อยละ 5 ไม่ต้องการการศึกษาต่อเนื่อง และการพัฒนาความรู้ทางการบริหารการพยาบาล

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ร่วมงานและผู้บังคับ บัญชา

จากการสัมภาษณ์ผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา พบว่าผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่ เห็นการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้สำเร็จการศึกษาย่างเด่นชัดในช่วง 3-6 เดือนแรกภายหลังสำเร็จการศึกษา โดยผู้สำเร็จการศึกษามีความมุ่งมั่นที่จะนำแนวคิด ความรู้และประสบการณ์ทางการบริหารที่ได้เรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน และการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้เด่นชัด คือ เรื่องของบุคลิกภาพภายนอก โดยเฉพาะในผู้เรียนที่ไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องบุคลิกภาพมาก่อน อย่างไรก็ตาม พบว่าความมุ่งมั่นเหล่านั้น อาจจะลดลง ไปบ้างเมื่อผู้สำเร็จการศึกษাপพบปัญหาอุปสรรคในการทำงาน หรือเมื่อเวลาผ่านไป ความคงทนของการกระทำต่างๆ จะลดลง โดยภาพรวมแล้วผู้ร่วมงานและ

ผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อผู้สำเร็จการศึกษา อย่างไรก็ตามมีผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชาส่วนน้อย ที่กล่าวว่าเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้สำเร็จการศึกษบางคนไม่มากนัก โดยเฉพาะคนที่มีปัญหาในการทำงานกับผู้ร่วมงานมาก่อนเขารับการอบรมดังกล่าว

“ก็พอใจนะพอใจมาก เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนในช่วงแรก 3-6 เดือนจะมีไฟในการทำงานมาก มีไอเดียต่างๆ มากมาย ก็เห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี บางอย่างก็คิดอาจทำไม่ได้ทั้งหมด แต่ก็ถือว่าเป็นเรื่องดีมากจากเป็นคนที่ไม่ค่อยแสดงความคิดเห็น ก็กล้าพูดมากขึ้น แสดงความคิดเห็นมากขึ้น กล้าพูดเจราจาต่อรองและอื่นๆ อีก...”

“เห็นชัดก็เรื่องบุคลิกภาพนี้แหละ โดยเฉพาะการแต่งกาย เสื้อผ้าหน้าผม ดูดีขึ้น พิถีพิถันขึ้น น้องคนนี้นะแต่ก่อนไม่ค่อยสนใจตัวเองเลย เสื้อผ้าก็ไม่ค่อยรีดเรียบ พอได้เป็นหัวหน้าเขาเป็นหัวหน้าหอ ก็ต้องเป็นตัวอย่างในเรื่องต่างๆ แก่บุคลิกภาพก็เป็นสิ่งที่ต้องประทับใจ น่าเชื่อถือ เรื่องอื่นๆ ก็เห็นการเปลี่ยนแปลงอยู่บ้างนะ เช่นไปที่ ward ก็เห็นมีวินัยมากขึ้นเพิ่มเติมจากเดิม คิดอะไรใหม่ ๆ เห็นแล้วประทับใจ”

“อยากเห็นการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดในระยะยาว ดูเหมือนหลายๆ รุ่น ที่ผ่านมาก็มีการเปลี่ยนแปลงมากอยู่นะ แต่บางคนก็เปลี่ยนไม่นานก็กลับมาเหมือนเดิม ทำอย่างไรจะให้การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มันถาวรนะยากเหมือนกัน คงต้องอบรมหรือเปล่าหรือระบบต้องเอื้อและสนับสนุนอย่างเพียงพอ”

“เท่าที่เห็นนะบางคนเก็บ sheet ที่แจกไปมาอ่านทบทวนนำรายงานที่เขียนส่งมาดู

น่าจะนำมาประยุกต์ใช้แหละ ก็กลมกลืนไปกับ
 หน่วยงานอาจค่อยปรับเปลี่ยนไป เห็นความ
 กระตือรือร้น ความมุ่งมั่นในการทำงานก็พอใจ
 แล้ว บางคนเป็นผู้บริหารที่ได้อยู่แล้ว เมื่อไป
 อบรมก็ดีมากขึ้นมีวิสัยทัศน์กว้างขึ้น บางคน
 ที่ดูเฉยๆ ไม่ได้เด่นอะไร ก็เริ่มเปิดตัวเอง
 แสดงความคิดเห็น มีความคิดริเริ่มในงาน
 มากขึ้น”

“พยาบาลบางท่านจบหลักสูตรแล้ว
 แต่มีได้นำไปปฏิบัติ บางท่านยังขาดความเชื่อมั่น
 ในองค์ความรู้ที่จะพัฒนาหน่วยงาน กลัวๆ กลางๆ
 ภาพโดยรวมมีการพัฒนาด้านต่างๆ มากขึ้น
 จากบุคลากรที่จบจากหลักสูตรนี้”

“อยากจะบอกว่าพอใจเป็นส่วนใหญ่
 แต่บางคนก็ไม่ค่อยเปลี่ยน หรือเปลี่ยนน้อย
 โดยเฉพาะผู้ที่ปัญหาในการทำงาน หรือมี
 ปัญหากับผู้ร่วมงานมาก่อน ไปเรียนกลับมา
 ก็เปลี่ยนไม่มาก ลูกน้องก็ยังมาบ่นให้ฟัง
 อยู่เรื่อยๆ อยากเห็นการเปลี่ยนในคนกลุ่มนี้
 มากๆ คนที่ได้อยู่แล้วไม่ค่อยหวั่นไหว และ
 อยากให้เปลี่ยนแบบถาวรด้วยจะทำอย่างไรดี”

การอภิปรายผล

ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรการ
 พยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล
 รุ่นที่ 5 และรุ่นที่ 6 สังกัดกองทัพบกมากที่สุด
 ทั้งนี้เนื่องจากวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
 ได้รับอนุมัติจากกองทัพบกให้เปิดหลักสูตร
 ดังกล่าวดังแต่รุ่นที่ 2 ถึงรุ่นที่ 6 โดยกองทัพบก
 จัดสรรงบประมาณให้เปิดรับพยาบาล ในสังกัด
 กองทัพบกทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาครวม
 จำนวนรุ่นละ 25 นายจากจำนวนที่รับทั้งหมดรุ่น
 ละไม่เกิน 50 คน ถึงแม้ว่าหลักสูตรนี้มีเป้าหมาย

ในการพัฒนา ผู้บริหารระดับต้นถึงระดับกลาง
 แต่ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาผู้บริหาร
 ทางการพยาบาลทุกระดับ ดังนั้นผู้เรียนใน
 หลักสูตรรุ่นแรกๆ จึงเป็นผู้บริหารระดับสูง เช่น
 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาล หัวหน้าแผนก
 จนถึงพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ผู้เรียนใน
 หลักสูตรฯ รุ่นที่ 5 และ รุ่นที่ 6 มีอายุเฉลี่ย
 ลดลงและเป็นผู้บริหารระดับต้นมากขึ้น ซึ่งจะ
 เป็นแนวโน้มในรุ่นต่อไป ทั้งนี้เนื่องจาก
 ผู้บริหารระดับสูง ได้เข้ารับการศึกษ ใน
 หลักสูตรฯ รุ่นต้นๆ เกือบทั้งหมดแล้ว แต่อย่างไร
 ก็ตามยังมีผู้บริหารระดับสูงเข้าเรียนในหลักสูตร
 รุ่นที่ 5 และ 6 เนื่องจากยังมีพยาบาลในสังกัด
 กองทัพเรือ และกองทัพอากาศเข้ารับการศึกษ
 รุ่นละประมาณ 5-6 คนต่อสังกัด จำนวนที่
 เข้าศึกษาแต่ละปี นั้นยังไม่เพียงพอกับความ
 ต้องการของหน่วยงาน ดังนั้นจึงทำให้หน่วยงาน
 ดังกล่าว ยังคงมีผู้เรียนที่มีอายุมากกว่า 45 ปี
 และเป็นผู้บริหารการพยาบาลในระดับกลาง
 ขึ้นไปซึ่งรวมทั้งผู้เรียนจากโรงพยาบาลในสังกัด
 กระทรวงสาธารณสุขอีกด้วย

ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินหลักสูตร
 ด้านบริบทโครงสร้างหลักสูตรอยู่ในระดับสูง
 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาสนา นัยพัฒน์¹⁻³
 ที่ศึกษาวิจัยการประเมินหลักสูตรดังกล่าวใน
 รุ่นที่ 2 ถึงรุ่นที่ 4 ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตร
 การพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหาร
 การพยาบาล เป็นหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐาน
 ที่ผ่านความเห็นชอบจากสภาการพยาบาลรับรอง
 เป็นระยะเวลา 5 ปี เมื่อครบกำหนดก็มีการ
 ปรับเปลี่ยนลักษณะรายวิชาให้สอดคล้องกับ
 การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในยุคปัจจุบัน ถึงแม้ว่า
 หลักสูตรฯ รุ่นที่ 5 และรุ่นที่ 6 จะเป็นการเปิด

หลักสูตรปีสุดท้ายก็ตาม คณะกรรมการดำเนินงาน หลักสูตรได้มีการปรับและเพิ่มเนื้อหาเพื่อให้ความสอดคล้องการบริบทในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตมากที่สุด รวมทั้งยังมีชั่วโมงการบรรยายพิเศษที่ผู้เรียนสามารถเสนอหัวข้อที่ต้องการให้จัดการบรรยายขึ้นในชั้นเรียนเพิ่มเติมอีกด้วย จึงทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินว่าหลักสูตรนี้มีบริบทโครงสร้างหลักสูตรเหมาะสมอยู่ในระดับสูง

สำหรับเรื่องความเหมาะสมของระยะเวลาในการศึกษานั้น พบว่าผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นว่า ระยะเวลาในการศึกษาน้อยเกินไป ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในห้วงเวลาที่มีการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ นั้นเป็นห้วงเวลาที่ผู้สำเร็จการศึกษามีความสุขและมีความสุขพัวพันกับเพื่อนร่วมรุ่นที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกันจนเกิดการเรียนรู้และความสนุกกับกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ และมีความประทับใจต่อกิจกรรมการศึกษาในงานในหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ จึงทำให้รู้สึกว่าการเรียนนั้นสั้นเกินไป รวมทั้งในช่วงต้น ของหลักสูตรมีผู้สำเร็จการศึกษาเสนอแนะว่า ควรมีเวลาในการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนด้านภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ก่อนเข้ารับการศึกษาตามหลักสูตรอีก 16 สัปดาห์ หากวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกดำเนินการตามข้อเสนอแนะดังกล่าวจะทำให้ใช้เวลาในการเรียนในหลักสูตรนี้ทั้งสิ้นรวม 17 สัปดาห์ ถึงแม้จะไม่ขัดกับเกณฑ์ของสภาการพยาบาล แต่วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกยังไม่มีแนวทางในการดำเนินการดังกล่าว เนื่องจากคำนึงถึงการขาดแคลนกำลังพลพยาบาลในการทำงาน

หากมีการลาเรียนที่นานเกินไป เว้นแต่การเตรียมความพร้อมดังกล่าวจะดำเนินการในวันหยุดราชการ

ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินปัจจัยนำเข้าทุกด้านอยู่ในระดับสูง โดยด้านที่สูงที่สุด คือ คณาจารย์ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวานานัยพัฒน์¹⁻³ ที่ประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรเดียวกันในระดับ 2 ถึงระดับ 4 และผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับคำบรรยายความประทับใจที่ผู้เรียนได้เขียนประเมินผลอาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่างๆ ของหลักสูตรนี้ว่าอาจารย์ผู้สอนมีความหลากหลาย จากทั้งภายในและภายนอกสถาบันเป็นที่ยอมรับความสามารถทางการบริหาร และสามารถอธิบายได้อย่างเข้าใจ นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ กาญจนา จันทระไทย, นงนภัทร รุ่งเนย, ปาณิสรา สงวณานุช¹⁰ ที่ได้ทำการประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารอคเบื้องต้น) วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้ CIPP Model พบว่า ผู้อบรมและอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชามีความเหมาะสม ร้อยละ 100 และอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งกล่าวได้ว่าการจัดหลักสูตรเฉพาะทางสาขาต่างๆ สถาบันการศึกษาให้มีความสำคัญกับคุณภาพของอาจารย์ผู้สอนเป็นอย่างดี

สำหรับด้านผู้เรียนนั้น พบว่าผู้เรียนของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมาจากหน่วยงานที่หลากหลายทำให้ผู้เรียนมีการสร้างเครือข่ายทางวิชาชีพพยาบาลและเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สำหรับเรื่องอาคาร-สถานที่ สื่อการสอนงบประมาณ และบริการอื่นๆ ที่มีความเหมาะสมการประเมินจากผู้สำเร็จการศึกษา

น้อยที่สุด แต่ยังอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนาอาคาร-สถานที่ สื่อการสอนงบประมาณและการบริการต่างๆ ให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับสูงที่สุดนั้น มีความเป็นไปได้ไม่มากนัก ถึงแม้วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จะมีอาคารสถานที่รวมทั้งสื่อการสอนและคอมพิวเตอร์ ที่ทันสมัยและเพียงพอแต่พบว่าผู้เรียนประเมินว่าห้องเรียนหนาวเกินไปจากเครื่องปรับอากาศ พื้นเรียนต่างระดับ ทำให้ผู้เรียนสะดุด สำหรับเรื่องห้องสมุดนั้น ยังเป็นสิ่งที่ต้องปรับปรุงเนื่องจากได้มีการจัดหมวดหมู่แยกเฉพาะหนังสือทางการบริหารและการบริหารการพยาบาล ไว้ในห้องต่างหากเพื่อสะดวกต่อการค้นคว้า ยืม-คืน และมีการกำหนดระเบียบการยืมคืนเฉพาะผู้เรียน ในหลักสูตรนี้เท่านั้น ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการยืมหนังสือจำนวนเล่มมากขึ้น และยืมได้นานขึ้น และต้องการให้มีเครื่องถ่ายเอกสารในห้องสมุด โดยไม่ต้องขอขอยืมหนังสือไปถ่ายเอกสารอีกอาคารหนึ่ง

สำหรับด้านการจัดการเรียนการสอนนั้น พบว่าหลักสูตรเป็นหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่และเป็น ผู้มีประสบการณ์ในการทำงานมานานมากกว่า 3 ปี กระบวนการเรียนการสอนจึงต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์¹¹ ที่กล่าวว่า ถึงแม้ผู้ใหญ่จะมีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต แต่ไม่ชอบการเรียนรู้ตามแบบแผน และต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู่มากที่สุด จึงให้ผลการวิจัย พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาประเมินกระบวนการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูง โดยขอ

ที่มีคะแนนสูงที่สุด คือ หลักสูตรมีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และด้วยหลักสูตรมีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาบรรยายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ดังนั้นหากวิทยากรติดภารกิจ จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนชั่วโมงเรียน ซึ่งจะต้องแจ้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า อย่างไรก็ตามอาจมีการสื่อสารไม่ทั่วถึงในบางครั้ง จึงอาจทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินการจัดและปรับเปลี่ยนตารางเรียนเหมาะสม มีคะแนนน้อยที่สุด แต่คะแนนยังคงอยู่ในระดับสูง

การจัดการเรียนการสอนในวิชาการพัฒนาผู้บริหาร พบว่าเป็นวิชาที่เห็นการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้สำเร็จการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด กล่าวคือ มีการพัฒนาผู้เรียนด้านบุคลิกภาพภายใน และบุคลิกภาพภายนอก รวมทั้งทักษะที่สำคัญของผู้บริหาร เช่น การพูดในที่ชุมชน การพูดในโอกาสต่างๆ ฝึกรับประทานอาหารแบบตะวันตก การจัดงาน High tea ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนกำหนดวิธีการประเมินภาวะผู้นำของผู้เรียนตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษาจนสำเร็จการศึกษา เพื่อดูพัฒนาการมีกิจกรรมการประเมินที่สอดคล้องไปกับการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียนที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกตื่นเต้นและท้าทายอาจารย์ผู้สอนมีแรงจูงใจในการประเมินและพัฒนาผู้เรียนตลอดหลักสูตร จึงทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนในวิชานี้สูงที่สุด และยังประเมินอีกว่าผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความตระหนักหรือประสบการณ์ทางการบริหารการพยาบาลของตนเองที่เพิ่มขึ้นสูงที่สุดในหัวข้อการพัฒนา

บุคลิกภาพ และรองลงมาคือ ผู้นำและภาวะผู้นำ สำหรับวิชาภาษาอังกฤษสำหรับผู้บริหารนั้น พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนในระดับน้อยที่สุด แต่คะแนนยังอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่จัดการเรียนการสอนยากที่สุด เนื่องจากผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้และทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษที่แตกต่างกัน การสอนที่ง่ายไป ก็จะทำให้ผู้เรียนที่มีพื้นฐานภาษาอังกฤษคืออยู่แล้วเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายแต่หากสอนยากเกินไป ก็จะทำให้ผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้ทางภาษาอังกฤษน้อย เรียนตามไม่ทัน ดังนั้นไม่ว่าจะจัดการเรียนการสอนแบบใด ก็ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ทั้งหมด ซึ่งอาจมีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนเข้าศึกษา โดยไม่ต้องมีการเรียนในหลักสูตร สำหรับการนำความรู้และประสบการณ์จากหลักสูตร ไปประยุกต์ใช้ภายหลังสำเร็จการศึกษาความพึงพอใจของผู้ร่วมงาน การเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิด การกระทำ เทคนิคการบริหารจัดการที่เป็นการประเมินตนเองของผู้สำเร็จการศึกษานั้นอยู่ในระดับสูงทั้งหมด ซึ่งผลการประเมินนี้ผู้ประเมิน อาจเข้างานตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงยืนยันขอค้นพบนี้ด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชาและพบว่าผลจากการสัมภาษณ์มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณ อย่างไรก็ตามผลการวิจัยที่พบว่าความมุ่งมั่นในการทำงานอาจจะลดลง ไปบ้างเมื่อผู้สำเร็จการศึกษาพบปัญหาอุปสรรคในการทำงาน หรือเมื่อเวลาผ่านไป ความคงทนของการกระทำต่างๆ จะลดลง ซึ่งอธิบายได้ด้วย

คำกล่าวของโรเบิร์ต วูด และ เวิร์นนา มาร์แชล¹² ที่ว่า บุคลากรควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้พฤติกรรมต่างๆ ยังคงอยู่จนติดเป็นนิสัย ซึ่งเป็นเรื่องที่น่ายินดีที่ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 95 ต้องการพัฒนาและอบรมด้านการบริหารการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาหลักสูตร

ผู้สำเร็จการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาหลักสูตร ดังต่อไปนี้

1. ในการจัดการเรียนการสอนควรมีการติดต่อสื่อสารและแจ้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้าการพัฒนาเรื่องการปรับเปลี่ยนเวลาการเรียนการสอน
2. ควรมีการปรับพื้นฐานผู้เรียนด้านภาษาอังกฤษ และสารสนเทศก่อนเข้ารับการการศึกษา
3. เพิ่มหัวข้อการเรียนการสอนตามที่ผู้สำเร็จการศึกษาเสนอแนะและปรับโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาตามเกณฑ์ของสภาการพยาบาล
4. พิจารณาเรื่องสถานที่ฝึกที่หลากหลายสอดคล้องกับทักษะของผู้เรียน
5. เพิ่มจำนวนหนังสือทางการบริหารการพยาบาลและระยะเวลาในการยืมหนังสือจากห้องสมุด

ผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาหลักสูตร ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการอบรมฟื้นฟูและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางการบริหารการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

2. ควรมีการติดตามประเมินผล
ผู้สำเร็จการศึกษาในระยะยาว

3. ควรหาแนวทางในการพัฒนา
ผู้บริหารอย่างยั่งยืน

บทสรุป

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร
การพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการ
พยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ถือ
ได้ว่ามีคุณภาพในทุกๆ ด้านอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้
เนื่องจากหลักสูตรได้รับการพัฒนาปรับปรุง
บนพื้นฐานของผลการวิจัยมาโดยตลอด จึง
ทำให้มีความก้าวหน้าตามลำดับ ยืนยันได้
จากข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ ผลการประเมินด้าน
บริบทโครงสร้างของหลักสูตร ปัจจัยนำเข้า
กระบวนการจัดการเรียนการสอน และผลผลิต
ที่ได้จากการที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเอง
และผลการสัมภาษณ์ผู้ร่วมงาน และผู้บังคับ
บัญชาของผู้สำเร็จการศึกษารวมทั้งผู้บริหารของ
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกทุกระดับและ
อาจารย์พยาบาลตระหนักถึงความสำคัญของการ
พัฒนาการเรียนการสอนมาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร
ตามข้อเสนอแนะของผู้สำเร็จการศึกษาและ
ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของทางตน เพื่อให้การดำเนินงาน
หลักสูตรมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
ภายหลังมีการพัฒนาหลักสูตรและอนุมัติจาก
สภาการพยาบาล

2. ควรมีการประเมินผลลัพธ์เชิง
ประจักษ์ของผู้สำเร็จการศึกษาภายหลังสำเร็จ
การศึกษา เช่น การมีตำแหน่งที่สูงขึ้น ผลงาน
ที่ได้รับการยอมรับและได้รับรางวัลทางการ
บริหาร เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

1. วาสนา นัยพัฒน์. การประเมินหลักสูตร
การพยาบาลเฉพาะทางสาขาการ
บริหารการพยาบาล รุ่นที่ 2 วิทยาลัย
พยาบาลกองทัพบก. วารสารพยาบาล
ทหารบก, 2547; 5(2): 58-69.
2. วาสนา นัยพัฒน์. การประเมินหลักสูตร
การพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการ
บริหาร การพยาบาล รุ่นที่ 3 วิทยาลัย
พยาบาลกองทัพบก. วารสารพยาบาล
ทหารบก, 2548; 6(1): 42-54.
3. วาสนา นัยพัฒน์. การประเมินหลักสูตร
การพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการ
บริหารการพยาบาล รุ่นที่ 4 วิทยาลัย
พยาบาลกองทัพบก. วารสารพยาบาล
ทหารบก, 2549; 7(2): 57-72.
4. ชำรง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร:
พัฒนาศึกษา, 2542.
5. Austin, A. W. **Assessment for
excellence: The philosophy and
practice of assessment and
evaluation in higher education.**
Phoenix, AZ: Oryx Press; 1993.
6. Worthen, B. R., Sander, J. R. &
Fitzpatrick, J. L. **Program evaluation:
Alternative approaches and
practical guidelines.** (2nd ed.). White
Plains, NY: Longman; 1997.

7. Stufflebeam, D.L. **Educational evaluation and decision making.** Illinois: Phi Delta Kappa national study committee on evaluation, F.E, 1971.
8. ภูมิศักดิ์ศรี. **แบบจำลองการประเมินผลโครงการกรณีแบบจำลอง CIPP Model.** gotoknow.org/file/robertrasri/CIPP.doc สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2553.
9. ประชุม รอดประเสริฐ. **การบริหารโครงการ.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2539.
10. กาญจนา จันทน์ไทย, นงนภัทร รุ่งเนย, ปาณิสรา สวัสดิ์พัฒนุทธ. **การประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารอคเบื้องต้น) วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี วารสารการศึกษาศาสตร์, 16(3), 76-86, 2548.**
11. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. **จิตวิทยาเพื่อการอบรมผู้ใหญ่.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2547.
12. โรเบิร์ต วูด และ เวิร์นน่า มาร์แชล. **การประเมินผลการปฏิบัติงาน: การดำเนินการ ปัญหา และประเด็นสำคัญ.** สำนักงาน ก.พ. ได้รับมอบลิขสิทธิ์ในการแปลและจัดพิมพ์จากองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) กรุงเทพฯ: สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.; 1993.

